

UNIVERSUL

Literar

Director : STELIAN POPESCU.

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA

11, STRADA BREZOIANU, 11

REVISTA
SAPTAMANALAPREȚUL 50 BANI
Abonament 26 Lei pe an

SUMAR:

- Alex. Macedonski . . . *Trecerea Oltețului*
 Ion I. Grecolescu . . . *Marea patimilor*
 V. Demetrius *Sacagiul*
 Lia Hârsu . . . *Când cad picuri de ploaie*
 Gridim *Epigrame*
 V. Christodorescu *Mache Boboc*
 Lizi Panta *Reminiscenta*
 Const. I. Perielzeanu. *Ferestrele*
 Popic *Epithalam neo-păgân*
 N. Ținc *Unui desamăgit*
 Victor A. Bacaloglu *Singura iubire*
 George Băiculescu *Iarna*
 N. Macedonski *Ecouri de artă*
 Const. Cristea . . . *Credința unde ți-e solia?*
 A. Crainik *De ce?*

Mișcarea artistică
și literară

- I. G. . . . *Cronica literară (Dacia noastră,
poeme de A. Obedenaru).*
 V. P. . . . *In loc de Cronica dramatică*

COLABORATORII „Universului Literar“

Șerban Bascovici,
 Victor A. Bacaloglu,
 Al. Cazaban,
 Cridim,
 Radu Cosmin
 V. Christodorescu,
 Ion Dragoslav,
 Ludovic Dauș,
 Gabriel Donna,
 Victor Eftimiu,
 Horia Fortuna,
 P. Florentin,
 George Gregorian,
 Gemi-Zam,
 Ion Greculescu,
 Emil Isac,
 Leontin Illescu,
 Lia Hârsu,
 Alex. Macedonski,
 Nikita Macedonski,

A. Mândru,
 Alfred Moșolu
 D. Nanu,
 Nigrim,
 Sofia Nădejde
 N. Pora,
 Lizi Panta,
 Ion Pilat,
 Popic,
 Vintilă Panta,
 Dragoș Protopopescu,
 Radu D. Rosetti,
 C. Riulet,
 George Stratulat
 Barbu Solacolu
 Al. Th. Stamatiad,
 Liviu Rebreanu,
 N. Ținc.
 Lucia Totu

UNIVERSUL LITERAR

TRECEREA OLTEȚULUI

Vremea vechie, o trăsura pe drumul poștei, amurgul, și, în sfârșit, apa ajunsă până în poalele celor două dealuri ale frumoasei sale lunci.

Pe malul pe care se află satul Balș, casele și pomii zac sub întuneric, pe când, biserica se deosibește într-o câțva căci se află urcată în capul coastei. Din clopotnița ei, se răspândiră de odată peste luncă sunetele desnădăjduite ale unui vijelios clopot. Țăranii, cu popa și cu pomojnicul plășei în cap, au aprins de-alungul Oltețului focuri dese și puternice.

Înainte de a fi băgată în apă, trăsura a stat, o vreme, oprită. Cei dinăuntru au coborât geamurile, și, printre vânt și ploaie, au vorbit cu surugii.

Doi dorobanți cu schimbul, călări, ce aveau sarcina să abată carele din drum, și să vestească la *conace* despre sosirea înalților eălători, izbutiseră să treacă la Balș, cu mult înainte ca trăsura să'i fi ajuns din urmă, și sculaseră satul în picioare.

Caii, de cum intraseră în Olteț, deteseră înnot,

înhamăți cum erau, și trăsura luată de apă, plutea târâtă la vale, deși caii, duși de surugii lor, se opinteau împotriva curgerii râului, și căutau s'o scoată cât mai de grabă la mal. Luptându-se cu moartea, flăcării ce'i mânau plezneau din bice, scoteau chiote lungi. De subt râpă, și de pe piscurile dealului, alte chiote le răspundeau. Caii înnotau, trăsura plutea, ploaia se vărsa cu găleata. Apa intrase demult înăuntrul ei.

Bărbatul stă fără grai lângă nevastă-sa, se căia de încăpătânarea ce arătase să treacă Oltețul vărsat din mal în mal.

Mângâindu'i, nevasta lui își ridicase copiii pe genunchi, dar când se uită pe geam, spumegatele vâltori ale turburei ape o spăimântau. Ea se rugă atunci cu foc lui Dumnezeu:

«Da; Dumnezeu a tot țiitorul și a tot făcătorul, el să'i scape».

Chiotele surugiilor și pleznirile bicelor se îndeseau. Dar cele de subt râpă, cât și ceie de pe piscuri, se făceau urlete, printre bălângăniurile mereu mai jal-

nice ale cobitoarelor clopote, și trăsura se ducea, cu toate că o trăgeau caii, tot împinsă mai departe, în firul apei.

Dar patru dintre dânșii și anume: Cei de tot înaintasi, osteniseră să innoate, și stau gata să se inneece. Surugiul în seama cui erau, își făcù semnul crucei, le tăia șleaurile cu cari erau legați de cei-lalți, și se lăsă să fie luat de apă, cu ei cu tot, spre a mai eși la mal, sau spre a nu mai eși.

Cu toate astea, trăsura încetase să plutească, și caii, deteră de un prundiș, iar roatele, eșind fără veste din apă, urcară pe un mal.

Când Vel-Clucetul, Vel-Clucereasa și coconașii lor, vrură să se dea jos, zapciul, care se grăbise să coboare râpa spre Olteț, le deschise el însuși porțița *butcei*, luându'i cu zmerenie în primire, și seara la *tact*¹⁾, se dete iama printre găini și rațe.

Ba se găsiră până și potârniche ce fură puse pe masă trumos împănate cu slăniță pe subt aripi.

Alexandru Macedonski

1) Numele ce se da în acele vremuri reședinței sub-prețec-tului.

MAREA PATIMILOR *)

de ION I. GRECULESCU

O matelot rătăcitor pe valuri,
Te-a îndrăgit de mic copil misterul
Ce stă ascuns în vraja dintre maluri, —
Mister care slidează veşnic cerul.

Te-au ispăşit sirenele din mare
Cu ochi de vis, — cu forme tremurânde
Si ai voit să prinzi mărgăritare
Din coama nebunatecelor unde.

Ai vrut din vis să prinzi realitatea,
Ai vrut să Ńeşi o viaţă din poveste,
Ai vrut să simţi trecând eternitatea
In sufletul aprins fără de veste.

Dar marea trădătoare e, şi crudă,
In pieptul ei zac patimi şi mistere,
Si tu sărman copil naiv, în trudă
Vei ispăşi o clipă de plăcere.

Tot astfel eu m'am îndrăgit de mare,
Dar marea ce m'a fermecat pe mine
E cea mai rea şi mai chinuitoare,
Si'n vifor ea preface vieţi senine.

Din pieptul ei străbat porniri nebune
Ce te-ameţesc ca flacăra pierzării,
Iar sufletu-i ridică iuţi furtune
Mai groaznice ca vântul depărtării. —

De te-ai aventura pe-această mare
Tu ce-ai sfidat întinderile lucii,
Nu aştepta din cer ajutoare:
Pe marea mea pornind, fă-ţi semnul crucii!

Ion I. Grecculescu

*) Din volumul „Din Larguri“ care va apare peste câteva zile.

MACHE BOBOC

de V. CHRISTODORESCU.

Esii din mare și mă întinsei pe nisipul plajei. Molatec, sub arșița soarelui, prinsei a-mi risipi timpul, privind varietatea costumelor și jocul valurilor.

În fața mea, în partea cabinelor „Pentru Femei“ pe același plajă, o cuconită de toată noștimada, își *etala* pe nisip grațiosul său corp, expunându-l fără jenă, razelor aprinse de August.

Sunlețea corpului și trăsăturile fetei sale mă intrigau. Invidiam razele lascive ale soarelui, care îndrăznește, o învăluiau, dându-i un aspect de fru mușete bizară.

La dreapta mea doi domni: unul—o figură de *bonhomme*—era mititel, gras și cu ochii mărunți. Pe obrajii săi rotunzi îi atârnavă două favorite, din care încă mai picura, prelingându-se, apa de mare. El râdea și se tăvălea prin nisip amenintat vesnic de degetul celuilalt, care ba pe la subțori sau gusulită, ba pe la tălpile picioarelor sau burțică, acționând în chip de sfredel, producea un efect miraculos. Și mititelul, — de statură, căci vârsta îi număra cam vre-o cincizeci de ani, — numai conținea din râs de cât atunci când degetul dispărea.

Distracțiune la care privea, surâzând și cuconita de vis-à-vis.

La un moment dat, când priviri săgetoase schimbam cu tricoul negru, ce își bătea nervos picioarusele ei micuțe de nisipul fin, mă trezesc sub presiunea considerabilă a burții Domnului din dreapta, care în tr'o explozie de satisfacție, ce amintea pe Columb descoperind America strigă:

— Ricule!

— ?!

— Ricule, repeta el, ce mai

taci? Bată-te norocul, de când nu te-am mai văzut.

— Domnule dar, vrusei eu.

— Uită-te frate, tu știi că cule că sunt trei ani dela ultima noastră întâlnire. (Îmi luă capul între mâini) și nu te-ai schimbat de loc. Când o auzii Lilișor, ce bine o să-i pară.

Ce curiozitate. Vrusei să-i spun că face confuzie: că nu ma chiamă Ricu, tineaam să mă lase în pace: mai ales atunci, dar vă mărturisesc că era așa de încântat de întâlnirea lui cu Ricu, încât fără vrerea mea, inconștient aproa pe-ți răspunsei: — Sunt bine Nene, am venit să fac băi.

— Da de sigur Ricule, foarte bine ai făcut. Dar Vineta? Oh ce dor mi-e de ea.

Nenea Stamate săracul, mai trăește?

— Bine Nene, sunt totți cămătoși, căntai să-i dau răspunsuri în doi peri esențiale în întâmplărei.

— Dar spune-mi ceva de Vineta, insistă el, s'a făcut mare, câți ani are Ricule?

Acum cine era Vineta? Câți ani avea? O cam sfeclisem să vă spun drept, căci îmi dădeam sama că, în materie de control, numerile fac dovada definitivă. Căntai atunci să-mi răscolese toată amintirea, gân dindu-mă că prin întâmplare poate, în viața mea, am cunoscut vre-o Vineta, care prin forța mimanei să fie ea aceea de care întreba Domnul. Dar de reaba până când, în sfârșit îi răspunsei băgându-mă:

— „Da, bine, Vineta? Sigur“ și geniul îmi străfulgeră creierul căci degetul miraculos, plasat înspre burțicăa lui îl transformă în omul care râde, distrăgându-i astfel atențiunea.

— Asiâmpără-te, lasă gluma

Ricule, la dejun vii să iei masa cu noi. Știi că și Lilișor e aici pe plajă? Dute repede de te îmbracă.

— Da, da, repede, repede

Mă sculai și dispărui, urmărit de privirile Doamnei de vis-à-vis, martoră la toată întâmplarea și de *vârcolacul* mic și gras. Ajuns în cabină, răsuflai și îmi reproșai amar. Mă înțucaii cu cheia și nu esii de acolo, până ce nu plecă toată lumea de pe plajă. Ei probabil că m'or fi așteptat, până când plictisii au dispărut.

Mă obseda întâmplarea și figura pitcului mă urmărea necontentit. Nu mai esiam din casa de teamă să nu mă întâlnesc iarăși cu el. La restaurant și acasă: aceasta îmi fu viligiatura de a doua zi. Eram hotărât ca imediat să plec, când, pacoste pe capul omurului, voină să-mi cumpăr niște gazete, în ziua plecării, cine credeli că mi-a esit înainte: *vârcolacul*.

— Ricule, Ricule ne-ai tras chiulul! Se face mai? Nu mai scapi, haidem la masă. I-am spus lui Lilișor, e încântată, mă rog. Știi cât vrea să te vadă. Dar e și foarte supărată pe tine. Birjar!

— Nene, dar, n'am timp, scuză-mă te rog. Am o telegramă de acasă, trebuie s'aplec imediat, — căntai să scap.

— Nu se poate, nu se poate, fu răspunsul lui cel din urmă.

Trebuii să cedez, eram sclavul unei împrejurări... Și în goana cailor, vântul îmi resfira firele de păr (eram cu capul gol) și-mi mângâia fruntea cu o plăcută senzație. Mergeam spre Lilișor în necunoscut.

— Oprește pe dreapta, casa a doua unde e firma galbenă la poartă, spuse el birjarului.

Acum abia văzui cu cine am de a face:

MACHE STRATILESCU
zis
LOBOC
Păsărar exotic

— Aici, încep eu, deschizându-mi poarta și făcându-mi semn să intru. — m'am stabilit Dragă Ricule, de cincisprezece ani. Am lăsat dracului funcția mea de perceptor, căci mă simteam obosit de atâta muncă. Acum fac și eu comerț de pasări. Îmi rentează bine, nu-i vorbă, însă nu prea am liniste cu Lilișor. Mereu îmi spune că e degradatoare această ocupație. Ce să-i faci? Ea, de altfel, cum prea bine o știi e un suflet plăpând, ca un pușor de găină, dar și cu multe capriciuri. Toată ziua o cheltuește în fel de fel de sporturi.

Da, da, Nene Matache.

Fi aflasem definitiv numele) acum la bătrânețe, cel puțin atât să facă să petreacă.

Zării nedumerire pe fața lui Matache, dar nu știam că-ru-i fapt s'o atribui.

Si tot vorbind de una de alta, trecăm curtea sa mare cu pomi uitați de vreme, străbaturăm aleele artistice rânduite, ce tăiau în toate direcțiile un covor splendid de verdeață tunsă mărunț. Ici, colo mici havuzuri din care apa fisnea cu presiune în jocuri curioase. Toate se împăcau plăcut cu gingase lui căsuța.

— Ricule, aici dragă. — mă trase Mache de mâneca hainei spre uluci mari vopsite în cenușiu. — vino să-ți arăt frumusețile!

Într'adevăr, minune! Deschizându-se o poartă lată, apăru-ură cam vre-o două mii de boboci de găscă. Miștele, galbeni, cu ciocurile lor roșiatice, în niște vase de ciment anume construite pentru înotul lor. Plutind ușor și duși de adierea vântului se încrutișeau uneii cu alții, se dădeau la fund protelati de mamele lor. — și ele la adăpostul găscanilor. — rare la apariția mea vesti tri

bul printr'un prelung: ssssss!

Aveai impresia că bobocii sunt găluști de aur plutind în niște uriașe castroane de supă.

— Asta-i boboc de Canada Ricule; vezi pe cestălalt? E de Noua Zeelandă; dar privește pe ăla de colo, de Madagascăr, încep Nenea Matache să-mi dea explicații cu o competență rară.

Eu drept să vă spun nu vedeam nici o deosebire, profan, nu prea mă pricepeam eu în caracteristicile palmipedelor; dar.. răspundeam prompt și conștiincios: „Frumos Nene Matache, foarte frumos... o ce mai e vorbă, ăsta de Madagascăr e o raritate!

— Da e raritate Ricule, dar știi că ăștia nu prea ouă mult și apoi mai toți bobocii devin găscani.

— Nu ouă Nene Matache? devin găscani?! Dar spune-mi dumneata mie ce deosebire e între acesta de Madagascăr și cestălalt de Canada?

— Păi să vezi, îmi răspunse el cu multă bunăvoință, ăsta de Canada are partea pântecului dinnapoi foarte desvoltată și mai toată grăsimea se concentrează acolo. Ciocul lor observat bine, e mai deschis spre gură și găgăit n'are. Sunt grozav de buni pentru tămas lăc 1) toate ouăle lor scot pui. Pe când cestălalt de Madagascăr, cum ti-am mai spus, pe lângă că nu prea ouă mult când sunt mari, ca mici însă au mare slăbiciune pentru lap tuci și mălai fierț cu nisip.

Răspunsul meu prompt: — Da, se înțelege..

Pornirăm din acest falmos „basse-cour“ al lui nenea Mache și ne îndreptărăm spre intrarea casei, care prin trei trepte de marmură pentelică stia la o terasă în mozaic, cu privire spre mare. La mijlocul ei, în fund, o ușe mare cu canaturi basoreliefate, stătea întredeschisă, lăsând să se zărească înăuntru locul unei siluete, care după apariția noastră dispăru.

Reflectam atunci, în fuga clipeilor, că Mache s'a înșelat. Bine, o confuzie e foarte posibilă, dar ce te faci cu Lilișor? Probabil ea o femeie cam tot de vârsta lui, cu capricii, și amatoare de sporturi, nu-i plăcea bobocii de găscă și aici comertul de pasări. Erau lucruri cari nu trebuiau desconsiderate. „Acea jaeta est“ bine, este, îmi ziceam eu. Eram un fel de erou *sui generis* dar îmi era rusine și mă țineam și de vre-o altă surpriză.

— Doamna este gata în salonas poftiți, vă rog, cuconasiilor, anunță o subretă într'un costumas curat dintr'o rochie neagră peste care fluturau volanele unui sortuleț strâns la mijloc cu un cordoș de piele negru.

Timid, cu inima palpitând, și cu ochii cercetători, trecui pragul casei.

Un „bonjour“ Ricule dragă, melodios și trilat îmi dădu direcția salonasului.

Întrai, privii, văzui, amutii. Picioarele începură să-mi tremure; simții o căldură că-mă străbate corpul din creștet până în tălpi, apoi o răceală că îngheț, prezența de spirit. Văzui cum totul se învârteste în jurul meu: Scaune, mese, oglinzi, covoare. Portele mă pătrăsiră și, mă făcui că leșin.

Lângă mine jos pe covor în genunchi, o mână sculptată îmi mângăia fruntea și îmi arăta nervoasă o sticluta eter pe la nos.

Era Lilișor, dar nu aceia — pe care eu îmi o închipuiam, era aceea Lilișor superb, minunat de frumoasă, pe care o văzusem pe plajă.

Siret îmi țineam răsuflarea și din când în când deschideam ochii să văd pe cei din jurul mi. Nenea Matache numai era în salonas.

Eram eu și cu Lilișor. Pricos și rugător îi imploram ajutor. Vrusei să-i povestesc întâmplarea. Stia tot, auzise tot pe plajă.

Și atunci, la masă, după masă, seara la Casino, a doua

zi la călărie, a treia la canotaj tot împreună cu Lilișor, frumosul căpătă amploare, pasiunea arioi.

Iar când seara târziu ne întorceam acasă, continuam să mai rămânem amândoi în frumoasa grădină a lui Nenea Matache. Aici, într-o umbră deasă, străbătută de razele luminoase ce le trimitea frumoasa lună de Septembrie, sub parfumul rozelor albe, nemis-

cate sub vraja seducătoare a albastrului mării, urmăream pierdut goana valurilor dinspre larg, care veneau să se sfărâme de fârm, prefăcându-se în perle de spumă.

Dar visul a fost trecător ca visul, căci într-o Joi de dimineață, când urma ea împreună să facem o plimbare călare după ce fusei anunțat de surbeta curat îmbrăcată, cu șortulețul ei în volane, pân-

miiloe cu un cordonaș de piele negru, Nenea Matache mă primi mai cordial și tot cu aerul lui de *bon homme* mi se adresă:

— Imi dai voe Ricule să-ți prezint pe adevăratul Ricu. Mi-ai jucat farsa, da nu-ți nimic. Deși am numai un singur boboc de Madagascar și-l dau tie ca amintire.

V. Christodorescu.

FERESTRELE

de CONST. I. PERIETZEANU

Când trec pe străzi, în pacea serii, mânat de acelaș tainic gând
Ce se îndreaptă către tine, frumoasa mea cu ochii mari,
În drumul meu, cu luare aminte, privesc ferestrele pe rând
Și-aștept ca'n alte vremuri astăzi, printre perdele să'mi apari...

Ferestrele la carl în glastre se nasc și mor atâtea flori
Și-o rază pală de lumină tremurătoare-abea resfrâng
Ferestrele de la căsuțe eu le privesc de atâtea ori
Și'n dosul lor aud suspine și parcă vad doi ochi ce plâng

Ferestrele iluminate în nopțile târzii și reci
Prin care am zărit splendoarea și farmecul vre'unui bal
Mi-au spus de tine într-o seară, și te-am văzut parcă cum treci
În ritmul valsului ușoară și repede cum trece-un val.

Ferestrele dela taverne, eu le-am privit mereu trecând
— Intotdeauna așa murdare — și uimit în fața lor am stat
Căci te-am zărit parcă pe tine, printre femeile ce'și vând
Cu zâmbetul pervers pe buze otrava unui sărutat.

Ferestrele de la spitale, atât de triste tot mereu
Și umede și aburite de suflul vr'unui muribund
Mi se păreau că vor să'mi spună că moare acolo visul meu,
Că vor să mi te-arate parcă și totuși veșnic te ascund.

Și-așa cum trec mereu pe stradă privesc ferestrele în șir
Și mă întreb întotdeauna la care tu ai să'mi apari,
Pe care vei deschide-odată ca să'mi arunci un trandafir
Sau doar zărindu-mă vei șterge o lacrimă din ochii'ti mari?

I. Const. Perietzeanu

SACAGIUL

de V. DEMETRIUS

*Pe străzile-asfaltate și drepte doar de eri
Mai lin mergea sacaua; dar jalnica-i mârțoagă,
Flămândă de trei zile, sleită de puteri,
Cu ochi de știucă veche, călca; ziceai că-și roagă*

*Stăpânul, că'nghenunche la fie-care nas!
Infrigurat, în sdiențe, dar dârz în disperare,
Tovarășul mârțoagei din scorburi scotea glas:
— Sătuilor de pâine. am apă de vânzare!**

*La porțile înalte, în fier meșteșugit
Lucrate, cu răbdare, ridicola saca
iși aducea belșugul; iar caiul istovit,
În trista așteptare, simțea că se usca!*

*Bătea în porți de-arândul, se sugruma strigând
Și se'nținea scheietul de om: ca să primească
Răspunsul, o chemare! doar pântecu'i flămând
Gemea în închisoarea-i ce se strâmta, de iască!*

*La fie-care poartă țș' horecâia'n zadar
Sirigarea și plămâni'i, bucata cu bucat
Ș'i arunca pe luciul caratului trotoar,
În Capitala cultă acum, civilizată!*

V. Demetrius

BCU Cluj / Central University Library Cluj

„POANTE”... BOANTE

de CRID M

**Celor ce imită tot
ce vine din Franța**

**Vezi: mai toți Românii-imită
Tot ce vine dela Gali...
Și de ce? Că nu evită,
Să nu fie... papa-gali.**

Unula

**De ce ți-aș face-o epigramă —
Cum persiști —
Aș probă, de bună seamă,
Că exiști...**

Lui Pestalozzi

**Cel mai mare pedagog
E acesta;**

**Și, mă rog
Vezi, ce nume are? Pesta...**

**Unul scriitor
autorul unei comedii**

**E drept, că are lucruri noi —
Ca intrigă de comedie;
Dar, nu constați, și tu, ca noi,
Că e mai mult... o vomedie?**

Unul mare norocos

**... Să'ți spun:
E-așa firesc,
Să aibă un
Noroc porcesc...**

Cridim

CÂND CAD PICURII DE PLOAIE...

de LIA HÂRSU

Monotonia ploaiei îmi recheamă întotdeauna în minte scene triste de mizerie și suferință, citite de mult sau văzute aievea prin cine știe ce colț uitat de mahala.

Văd parcă odăia săracă cu tavanul scund, cu părății coscoviți, cu pardoseala de lut. Prin crăpăturile ușilor și prin spăturile tavanului viscoșul aduce iarna cu nemiluita fulgii de zăpadă în vatra rece și pustie.

Arareori un foc sărac de vreascuri încălzeste trupurile întepenite de frig ale celor din casă. Și nu focul acela slab, lucind ca un suflet tânăr urcit să se stingă, e ceea ce le încălzeste trupurile, ci parașubțire care străbate printre surcele și le dă o clipă iluzia căldurii.

Prin tavanul găurit de vreme toamna picurii de ploaie cad pretutindeni, ritmic rar, ca o muzică tristă care alun-gă din suflet orice urmă de veselie.

Ghemuții în ungherul adăpostit de ploaie pe scoarta petecită de pe pat, copii ascultă tăcuți zgomotul acesta necurmat, muzica aceasta tristă ca un cântec de îngropare. Iar mama, supțică la față, putintică la trup, cu ochii plânși și gura strânsă, într-o desnădejde mută privește fără să vadă parcă droaia de copii, mărunți, goi și flămânzi.

Pe când ceilalți, cei bogați..

Ei n'au simțit niciodată ce fiori dau hainele rupte și vatra fără foc. Ei n'au privit niciodată cu ochii lacomi la pâinea rumenă din brutărie, pe când gura lor strânsă de foame s'ar multumi și cu un codru de mămăligă rece.

Ei n'au văzut niciodată jăsfându-se asupra lor privirile de hula și dispreț sau de bănuțată umilitoare.

Lor le e cald și sunt sățui. În fața lor se pleacă toți și mâna lor albă e adesea mai nămurdară de fapte urâte decât poroiul cu care trăsurile lor improașca hainele zdrețuite ale celui sărac.

Și din tot noianul acesta, din mizerii și suferințe se desprind ca o sfidare chipul unuia din copiii aceia ghemuți în colțul odăiei sărace, fără foc și fără pâine. Și așa, flămând și tremurând de frig, copilul acesta mare și voinic pe chipul lui frumos sărăcia așterne o paloare care-l face și mai frumos, iar brațele lui vânoase și puternice, când par un ceste de oțel amenințător. Și vaj de acela căruia cestele acesta puternic iar cu-prinde grumazul în ură.

Pe dinaintea ochilor mei trec atunci viziuni înspăimântătoare: din toate acele case dărăpănate — și sunt multe —

es horde întregi din acești copii ajunși oameni. Măinile lor poartă topoare și măciuci de fier, ochii lor scânteie de ură, iar pe buzele gurei lor dornice atât amar de vreme de pâine, flutură un zâmbet crud și triumfător.

Și hordele cresc, se revărsă ca un puhoi pe care nici un zăgaz nu-l mai poate oprî. Turburările... nu mai are cine le mână, baionetele și puștile ruginesc trântite la pământ, soldații și-au rupt după ei uniforma și în opinci și sumane sfâșiate pășesc alături de cei răserățiți.

Un măcel grozav... Trupuri strivite case dărâmandu-se sub loviturile fărâncăoapelor, iar în zare soarele se'naltă roșu ca un glob de foc..

Tresar speriată și-mi frec ochii, picurii de ploaie au încetat, câte o rază de soare se furizează sfioasă printre crâmpecie de nori, pe când un petec de cer albastru îmi goneste spaima grozăviei între văzute.

Trotuarele scilipesse curat spălate de ploaie, oamenii năsună pe străzi, trăsurile și automobilele așeză în sus și în jos prin mijlocul drumului leproscând cu noroi pe trecători, iar la o fabrică învecinată fluiera de amiază.

Lia Hârsu.

REMINISCENȚA

de LIZI PANTA

Acum când între noi se'ntinde depărtarea,
Spre mine nu căta ca să-ți îndrepti cântarea,
Căci nu aceiași ne va fi de-acum cărarea.

În clipele când inserarea se coboară,
Când simți aievea tot ce-a fost odinioară,
Fiorul dragostei apuse te 'nfiară.

În farmecu-i duos și trist ce totuși minte,
Când ești din nou cuprins de-aducerile-aminte
Nu îndrepta spre mine ruga ta cuminte.

Nu mă chema zadarnic. Acum de ce să viu?
Iubirea ta e-un clopot ce sună ntr'un pustiu,
Iubirea mea e moartă. E toamnă... e târziu...

EPITHALAM NEO-PĂGÂN

de POPIC

Frumoasa nimfă-a mărilor albastre
Din vremurile miturilor grece,
Fermecătoarea Thetis, ce întreacă
Prin strălucirea ei și flori și aște,

S'a ndrăgostit — așa ne spune Cătul
Și alți poeți din Roma și Elada —,
De îndrășnețul Pêlu, prins în prada
Ispitei ce n'o dă useatul.

Pornit de-alungul apelor spumânde
Spre-a cuceri celebra pânză de-aur
Mai temerar ca falnicul centaur
Și mai nebun ca repezile unde,

În calea lui, pe valuri, se-grătară
Ca'n fața celui mai puternic Zeu, —
Făcele cerescului Nereu,
Și ochii lor, de vrajă scântelaiă!

Atunci, uimit de-atâta frumusețe
Pelèu, un muritor — ca toți sub soare —
S'a prins de Thetis, cea Nemuritoare,
(Căci astfel vrură Zeii să-l răsfețe).

Fugi cu dansa într'o mică grotă
Pe fărnuț cald al unui golf helenic,
Și-acolo, — neștiind neurastenic,
Și ne'ntrebând de are sau nu dotă,

Să hēm că Zeii vremilor antice
(Cu pânțele chiar mai lacom decât ei),
În sănătatea mirllor ferice,
Urându-le vre-o zece mititei!

Popic

N'a așteptat să'i dea consimțământul
Nereu din cer, (căci prea era departe)
Și și-a făcut, al naibii, singur parte
De ceea ce-l dădea acum pământul.

Concluzia, firește, e doar una:
Peleu și Thetis se căsătoriră,
Și lucru-acesta cred că nu vă miră,
Fiindcă-așa se'ntâmplă 'ntotdeauna !..

Și-atunci veni și Chiron dela munte
Cu tot ce'i floare plină de parfume,
Peneu, vestit în toată vechea lume
Aduse plante mari și mai mărunte.

Chiar Jupiter veni eu-a lui consagrat
Și cu copiii săi la nunta asta,
Toți Zeii-și părăsiră-atuncea casa
Și au eșit pe-a cerurilor poartă

ca să combată bine în palatul
Bătrânului Eac — cu vinuri bune, —
A fost ceva nemai văzut — ne spune
Epithalamul scris exprès de Cătul.

MORALA

Azi Zeii nu mai vor ca să coboare
La nunta pământenilor de rând,
E-adevărat! Dar ce ne pasă oare
Când noi n'avem decât un singur gând!

UNUI DĒSAMAGIT

(după LOTIS)

Plecat sub strivitoarea durerii greutate,
Cătai să aști moartea în lupte nverșunate,
Vrând rana ce, în suflet, ascunsă o țineai
În facu 'ncercării uitării să o dai.
Ziceai, măcar că viața mai pălpăie în tine,
Într'înșă bucurie de loc nu mai găsești;
Și că iubirea țării deștept azi te mai ține
Și-ți cere pentru dansa luptând să te jertfești.

Cu-a ci aripă moartea mai multe ori te-atinse;
D.n camarazi nici unui aici n'a mai venit,
O mână protectoare spre tine se întinse,
De ori și ce primejdii ea pururi te-a ferit.
O zi de vară însă te inundă senină
Cu raze ce reflecte împărăstie purpurii
Și 'ntreaga tă ființă pătrunsă de lumină,
Și-ți spuse că la viață mai poți iar să revii.
Și-ți spuse: Fericirea ce suflétul tău cere
Mai este în viață și-ți dă al ei azil;
Și-ți spuse că se poate să 'neel a tă durere
În dulcea limpezime a doi ochi de copil.

N. Tine.

SINGURA IUBIRE

de VICTOR A. BACALOGU

Între căsuța singuratică la marginea orașului, pe la sfârșitul lui Iunie, era sărbătoare. Băiatul Hagichei egise ofițer și mama sa, îmbătață de fericirea acestei întâmplări, adunase pe vecinii la un mic ospăț prietenesc. Niște lăutari, ascunși după un chișoc din grădiniță, așteptau sosirea tânărului sublocotenent spre a-l primi la „marș triumfal“.

Până una alta, oametele vecinilor începură flecăriile.

— Ce zici soro, șopti coana Leanca prietenei Tarsița, să mai vezi pe Hagica, cum o să-ți ridice nasul, acum când fu-său ajuns ofițer.

— După băiaju — o să se creadă d'a dreptu Mihai Viteazu — o să-și mai ajungi nici cu cerșălanul.

— Văzuși masa din kiosc... plină de bunătați... îi dă mâna Hagichei, că doar a avut de unde strânge... atâția ani de văduvie în tinerețe..

Și răutatea acestei lumi în mijlocul căreia trăia biata văduvă și tânărul ei vișțar, nu mai contenea — se vedea limpede, că în viața roșea sufletele acestor fiște înapoiate.

În fine, către orele 7 seara, un grup de trăsura pe stradă singuratică și mestrăbătută de mulți lucrători, închise gura cleveterilor, pe când privirile se îndreptau spre poartă. Sublocot Iulian în uniformă sclipitoare, se coborî din căruță și fu primit pe brațe de mama sa, ce o poldidise lacrimile.

Străneri de mână, felicitări, sărutări, întâmpinări pe tânărul ofițer. Toți admira uniforma și înfățișarea.

Coana Leanca mai vârsă ceva din veninul din guse. — Tarsița, nu ți-se pare, că parc-ai prins pe gărlă, cad hainele de pe el.

— De dragă, și eu m'am aperișevat, parc-ar fi scădat pe vte un șamarad ce a dat ortuțu popei.

Masa deși modestă, dar a fost veselă. Biata Hagica făcuse sacrificiul, de-a prepara pentru 20 de tacâmuri.

Lăutarii îi trăgea de foc: da, chide, deschide ferestra... serul

serul de vară îmbălsămat de mișmele florilor, răspânda un parfum dulce și îmbătător. Luna poleia căsuța albă și coverul de țărăni al curței, cu o materie de aur și de poezie.

A doua zi toată mahalaua nu sorbea de cât de marele eveniment al egrișii și ofițer a băiatului Hagichei. Cei cu mai mult bun simț, își înecau invidia în tăcere, pe când unele din surate urmări cu clevetirea ba pe socotenia androfilei, ba pe — a mesei unde slava Domnului, se ospătaseră toți aerul de sătios.

În casa Hagichei fericirea nu era deplină; ofițerul n'avea vădită de cât 10 zile, după care trebuia să se prezinte la corp, care era dus la graniță pentru lucrări.

Și în toate seriile, amândouă aceste suflete, singurele ce puteau să se înțeleagă și să simtă la fel, steteau de veghe pe banca din grădiniță, mână în mână, privind luna în creștere și dând drumul cotopului de gânduri ce le sbuciuma creierul.

— Pleci Iulian... cine știe când te voi revede, mi-e teamă de războiul ce de doi ani, miștă cu mine, parcă stă să isbucnească.

— Mamă, cum va voi cel de sus că se vede că-a-a fost scris genețatei de azi... Am însă eredită și siguranță. Nu toți cari merg în război se prăpădesc.

— Te-am crescut cu atâta grijă și numai Dumnezeu știe cu câte lipșuri, că vezi tu, dacă te-ai pierde rămânând stingheră în lumea asta rea și pătimășă... n'ag mai trăi o clipă... Și câteva lacrimi alunecă pe obraji, dete prilej razelor de lună să se scalde în ele, făcându-le să jucească cu niște diamanți. O îmbrățișare tainică, adâncă în durerea ei, apropiie și mai mult, ce aceste două ființe tăiate din aceeași bucată.

Se ridicară; brat la brat, pășind cu greutate, intrară în casă. În aer era parfum de tei, iar în sufletele lor atâtea jale.

Peste câteva zile ofițerul și mama sa plângând pe peronul zărilor, își dete sărutarea de adio.

Trenul se puse în mișcare, pe când biata mamă ca nebună de durere, urma să fâlfâie din batistă chiar când rama mișcătoare, nu se mișcă zărea la orizont. Un timp, gat al gării o rănduse la realitate — împletindu-se eși pe stradă și cum putu eu tramvaiu își re-găsi căsuța mai goală, mai rece și mai singuratică ca totdeauna, și întocmai ca desnădăduțul, căruja nu-l rămâne altă cale de slabă speranță, de cât ruga către marele și necunoscutul creator, așa rămâne mama celui plecat în fața locașei, implorând Celul de sus protecție pentru singurul său copil, unica ei mângăiere.

* * *

Populația era în nenstămpărare și simțea că războiul bate la ușă. În dimineața zilei de Săta Maria apăruse ordinul de mobilizare. Hagica rămase cu gjarul în mână într-o stare de prostătie însoțită de mare desnădejde. Dar durerile ori cât ar fi de mari, nu doborâ dintr-o dată — ele în muntenia lor, deschid o porțiță pe unde să intre speranța și consolare. Și mama mai mult ca totdeauna, simți singurătatea pustului de sentimente ce o înconjură, dar, primi cu mândrie, verdictul scartet!

Și tot cortegiul fizic și moral al urmăriilor războiului, se perindă ea un film înaintea celei ce, și trimisese pe front, aproape toată viața ei, viața țesută din îngrijire, răbdare și suferință.

Dezastrul de la Turcucaja, luptele de la Cerna, Jiu, Olt, Rucăr, toate... erau citite în buletinele enigmatice, ce se așteptau cu înfrigurare de toți. Biata mamă, primi la început câteva rânduri și apoi nimic... Cine poate să înțeleagă drama ce se desfășoară în sufletul mamei cu'n singur copil și — aceia dat jertfii războiului!

După luptele de pe Neajlov, trupe răzlețite trecură prin capitală — câteva șiri vagi îl veni la ureche, fiul ei era în viață — nu se știa însă în ce regiment, căci trupele în retragere se amestecaseră de nu le mai știa nimeni de

rostul lor. Bucureștiul se ocupă de inamic; dușmanul nemilos rechi- zitionă aproape toată casa Hagl- ochi. Câteva grade inferioare se instalează în odăi gonind pe bă- trână la bucătărie.

...Și viața de calvar își urmă- rește predestinat de soartă.

Câtă neliniște, lacrimi, gânduri, negre și lipsuri, n-ă îndurați zi cu zi, minut cu minut nefericita ma- mă, în timpul celor doi ani de sclavie și umilire. Mai presas- însă de toate, era nesiguranta vieții fiului său, a acestui copil crescut cu atâta greutate într-o viață de martir. Rămânea adesea visătoare — tot trecutul îi trecea pe dinainte, văduvia în tinerețe au mijloace reduse, zile de nemân- care și muncă numai să păstreze mica căsuță ce o avușese de zes- tre și pe care o păstrase ca pe o comoară pentru fiul său. Ce tristă e viața pentru unii oameni!.. Dar, vă aștepta, va lupta să-i vie copilul — a fost prea mare sacrifi- ciul ei pentru ca Dumnezeu să-i dea lovitura de grație.

Și zi cu zi, se depăna firul vie- ței sale triste, în așteptare. Se în- mugură pomii, se inverzi, se uscă și iarăși cântecul vremii renăștea s'apoi s'apue, și bătrâna aștepta... aștepta mereu.

Din luptele de la Mărășești, nu se știa nimic în teritoriul ocupat. Nemții ascundeau știrile reje pen- tru ei, exagerând pe acelea cari le veneau bine. Se încheie armis- ticiul și primii ostași demobilizați își făcură apariția în București. În fiecare zi, trecătorii zăreau la scutul ministerului de război o femeie îmbrăcată în negru care cerșea știri de pe front. Dar, ni- mic! nimic! Vecinele veneau și ele, să afle câte ceva despre Iu-

lian — răutatea lor părea mai potolită — poate în sufletul lor strâmte, pătrunsese și puțină mi- lă. Hagica însă nu vedea nimic, nu simțea nimic — o toropeală îi copriusese mintea și simțurile.

Într-o seară șezând pe lavita din grădină, zări două umbre că se îndreptau spre poartă. Și fiin- ta aceasta aproape inconștientă, are o tresăritură de inimă — se ridică în picioare și cu ochii a- vizi urmărea gestul umbrilor ce- lor ce se mișcau. Poarta se des- chise. Ochii mamei cari văd și în adâncimea nemărginitului, de- osebi printre cei doi pe fiul său. Graiul însă îi amuți — rămase ca o statuie antică nedumerită de atâta ferfelire, în umbra întineri- cului nopții. Ofițerul căci era Iu- lian, bătu în uș; nimeni nu răspunse — amândoi militarii se îndreptară spre intrarea din fund și pătrunse în casă.

— Nimeni! dar, unde o fi ma- ma? se întrebă Iulian. Ești din nou afară strigând-o. Pe iarba din grădină, întinsă pe iarba zări o formă neînțeleasă. Se apropie și lăsându-se în genunchi, cu lacri- mile pe ochi și cu cuvine mângâ- etoare, încercă să readucă la via- ță pe mama sa leșinată. Cu aju- torul ordonanței o puă în brațe și o duse în casă culcând-o pe pat.

La lumina palidă a unei lumă- nări, bătrâna deschise ochii.

— Ești tu, stău e un viș fru- mos ce mi-se arată după atâta viață de căine?

— Mamă, dragă mamă, sunt eu, copilul tău — am scăpat de război și te-am găsit acasă.

— Dă-mi mâinele să le sărut — de ce nu mă mângâi, cum făceai odată?

Ofițerul cu ochii plini de la-

crimi plecă capul pe fața mamei sale; o sărută de câteva ori, fără ca mâinele s-o mângâie. În zadar aștepta bătrâna să simtă înlăntu- irea brațelor pentru a-și strânge copilul la piept.

Cu greutate se ridică în sus, pe când privirea îngrijorată, îi aju- necă spre ofițer. Acesta nu a- tenta tristul examen al mamei sale.

— Mamă scumpă, nu mi căuta brațele. Unul l-am pierdut la Mă- rășești și altul la Oituz, viața însă, am păstrat-o pentru tine.

...A fost o noapte tristă, dar mare prin durerea ei sublimă!

În genunchi lângă patul mamei sale obraz lângă obraz, au ador- mit aceste două ființe, ultimele ore din noapte, pe când lumina slabă a lumânării, încet, încet își ardea feștila ca sfârșitul unei vieți de om.

Și când se făcu ziua, privirea cercetătoare a mamei sale, alunecând spre copilul ei scump, zări pieptul plin de decorații între cele două mâneci goale, și atunci o apucă un plâns nestăpânit, cum nu plânsese de multă vreme.

— Mamă, mi-am făcut pe de- plin datoria. Să fim mândri în nenorocirea noastră!

...Și în căsuța singuratică dela marginea orașului, două ființe, mari prin sentimentele lor, își regăseau timpurile de odinioară, când adevărata și singura iubire aceea a mamei și a copilului bun, leagă cu punte de aur două su- ființe alese.

Totul în viață e ușuratec și trecător, iubirea de mamă însă, rămâne cea mai sfântă legătură care nu se șterge nici odată.

Mamă, fii bine cuvântată!

Victor A. Bacaloglu

I A R N A

A pornit din cer să cadă,
Astupând cărarea,
Fulgi molatici de zăpadă...
Ninsă-i toată zarea

Iarna își îmbracă haina
Căruntind pădurea;

Vântu-și duce 'ntr'una taina,
Pribegind aiurea.

Sub zăpadă doarme huma,
Sus s'adună stele...
În zadar mai cat acuma
Urma dragii mele!..

George Baiculescu

ECOURI DE ARTA

Doamna Mihail Otetelesanu a expus în sala Mozart picturi din care se deslușește o personalitate bine determinată.

Printre flori minucioș lucrate în grupări elegante, un tablou înfățișând două brațe de femeie cu carnațiune și grație de floare. învederează o rafinată concepțiune a subiectelor artistice. Aceasta se precizează în pânza intitulată *Intrebare* în fondul tabloului se vede sfinxul, așa cum la ros veacurile, fără ca să-i

schimbe totuși expresiunea lui enigmatică ce este accentuată de pictor.

În planul întâi, o femeie își frânge bratele, într'o mișcare îndreptată către sfinx, din care se degajează deslușirea sufletului femeiesc pe care nici ea, femeia, necunoscând-o, o cere sfinxului, al cărui surâs a fost și este considerat ca simbol al neînțeleșului. Interesant este alături, un tablou ce reprezintă, într'un efect de lumină gaibenă un fru-

mos chip de femeie. Studiile de copii sunt reușite, căci redau diferitele lor expresiuni, atât de sincere. Doamna Mihail Otetelesanu mai este și singura noastră artistă care execută picturi în smalt: tablouri, compozițiuni decorative și portrete. Cu sigurul său sentiment cunoscut de mult în artele decorative, a izbutit să aducă o frumoasă contribuțiune artei lui *Benvenuto Cellini*.

Nikita Maqedonșki

CRONICA LITERARA

Dacia Noastră (Poeme de Răsboi) de Alexandru Obedenaru.

În zarva înăbușitoare a popului Mogoșoaia, cetățenii Bucureștilor ar putea vedea în fiecare seară pe la ora 7, cu o regularitate ce amintește viața de orologiu a lui Kant, următorul fenomen:

Un om din alte vremuri (și chiar din alte lumi) cu vestiminte împrumutate sfârșitului veacului XIX-a, strecurându-se liniștit și sigur printre valurile repezi ale multimei înfrigorate din zilele noastre.

Cu o pălărie neagră și mare rară îngăduie să bănuiești ce frunte largă și ce fire de păr argintiu se tănuiesc sub ea.—cu un chip frumos de medalie romană, și cu un mers ușor care nu atinge pământul, această făptură a trecutului ale cărei priviri sunt scâldate în lumina (necunoscută de noi) a viitorului, această Liniste uriașă, străină de tot ce se numește egoism al zilelor în cari trăim, este un poet classic al nostru, un îndrăgostit de cel mai curat frumos, un vîșător nevindecat de desamăgirile vieții, un veșnic idealist. Se numește Alexandru Obedenaru.

Inzestrat cu o cultură clasică temelnică și cu un suflet de adevărat latin de naștere și educație, versurile sale sunt de o muzicalitate desăvârșită. În tinerețe a publicat mult dar răslet fără a da prilej iubitorilor de literatură adevărată, să-i cunoască toată măsura bogatului său talent. Abia în urmă, în anul 1916 vitrenele librăriilor puneau placarda „ultimei noutăți“ de-a supra unei cărți cu coperte verzi pe care era imprimat cu caractere drepte și severe: numele lui Alexandru Obedenaru.

A trecut aproape neobservat acest volum de sonete, cum era de așteptat din partea unui public ce nu se putea înălța până la nivelul de gândire și de rafinament cerebral al Maestrului, într'o vreme de toxine, de pulberi și operații militare pe toate fronturile, ca aceia ce a precedat războiul nostru pentru întregirea neamului.

Astăzi, discretă ca lumina unei perle adevărate, s'a ivit o nouă floare rară în brazda săracă a culturii românești: O broșură simpatică împodo-

bită de un desen al lui Poi-tevin-Scheletti, în cari se găsesc numai 4 poeme de război, 4 inspirații ale unui suflet care departe de oratoria zgomotoasă a patrioților interesați, este străbătut de cea mai curată și mai înflăcărată dragoste pentru țară. În el se ridică veacuri întregi de românism adevărat, cu toată splendoarea jertfelor și încercărilor suferite, și cu toată credința neșovăitoare a celor aleși de soartă.

„Umbra lui Mihail Viteazul e păstrată de izvoare,
„Falcie chiar în fața morței, tot ca pe un imperator
„Alba Iulia divină l'a primit în,
vingător...

Astfel se deschide în fața acestui poet român, încheierea vieții eroului de la Gorăslău și Miroslău.

Și deși veșnic amenințat și perchezitionat de autoritățile nemțești din timpul ocupației pentru biciuirile sale dinainte de războiu la adresa fostului împărat al Germaniei și a popului său, totuși Alexandru Obedenaru, cu îndrăzneala martirilor creștini din vremea

lui Nerone, scria în 1917 versuri ca acestea, adresate soldatului nostru din tranșeele Mărăștilor și ale Mărăștilor:

„Te-ai luptat în sbor de secobi, cu
tătari, poloni, cumani
„Sânul tău îl sfășără toți vecinii
tăl dușmani;
„Nu uita vechea splendoare, nici
origina străbună;
„Ai călcat victorioasă pe lugubra
Semilună;
„Și acuma, Dorobanțe, azurându-ți
viitorul,
„Doborând vandale triburi, libe-
rezi întreg Poporul

Apoi urmează cel mai teri-
bil rechizitor pentru cel mai
crud popor, în civilizația lui
războinică al Europei de
astăzi.

„Ridică-mă mori și pluguri, cum-
pene dela fântână
„Un ciardaș, un gard, o scară
n'au putut să măi rămână
„Iarna din spinări furat-au și co-
joace și zăbune
„Din altar au smuls odăjdii și o-
doarele străbune
„Au răpit clopote sacre, sârmele
de telegraf,
„Și ce n'au putut să ncarce, pres-
chimbară tot în praf
„Luptători din patru fronturi, ca-
valeri plinși de orgoliu

„Sfărâmară și coșciuge, luând de
pe morți lînțoiu
„Rod necopt au smuls sălbatec,
formidabila recoltă
„Au lăsat sărac pământul sub
Dumnezeiasca boltă
„Șapte sute nopți și zile, supra-
omul lăcomiei
„Spulberă pedoaba, hrana și bej-
gugul României“..

Dar Nemeșis va ști să răs-
plătească toate chinurile, unui
norod care nu avea altă vină
de cât să ciară lui Dumne-
zeu visata întregire a sufle-
tului său:

„Horia martir așteaptă: țară, re-
ge, luptători,
„Peste rănile de obuze vor scripi
auguste zori
„In războiul libertății, resfintii
jatină cale
„Fiu al Dunărei, lăstarul vechei
Romi imperiale
„S'a urcat în fostul hunie alt
Walter Mărăcineanu
„La Oltuz, însă rămase de granit
Peneș Curcanul
„Au dus Mîlcovul, Siretul undele
împurpurate
„De cohorte numeroase din tura-
nicele state
„Și cu Dacia, pe secolii, Doro-
banțe, te însojești
„Doborând cetatea Plevnei și 'n
vingând la Mărășești

După acest poem ce nu s'ar
putea rezuma ci numai cita în
întregime, urmează altul de-
dicat Italiei în 1915, cu puțin
înainte de intrarea sa în răz-
boiu, Patru versuri copiate la
întâmplare dau ideea valorii
întregului:

„Roma grăhilor eea dreaptă in-
tinzând spada ei sfântă
„Franta civilizatoare nu mai poa-
te fi înfrântă
„Și victoria latină, astăzi, nu
și a frânt aripa
„E pe mări alt Scipione și ia
munți un alt Agripa

Cadrul redus al unui foileton
de jurnal, nu îngăduie o anali-
ză literară mai dezvoltată a
frumosaelor poeme românești
scrise de Alexandru Obede-
naru. Ca încheiere însă, putem
spune că din evanghelia de
sânge și patimi, a poporului
român, scrisă de cei mai che-
mați fii ai țării, va face parte,
atâta vreme cât va dura și
neamul nostru, broșura plină
de patriotism luminat a cla-
sicului poet despre care am
vorbit aci.

Datoria fiecărui român es-
te de la sine înțeleasă.

I. G.

CREDINȚA UNDE ȚI-E SOLIA

de CONST. A. CRISTEA

*Credință care fi-e solia
In lumea noastră 'n care veșnicia
Și-a așternut în valuri ca de smoală
Prostia și nimicnicia
Pe 'nțelepciunea ta sacerdotală?*

*Credință unde fi-e solia
Cu care-ai cercat să scoți prostia
Din valul de robie-al humii?
Azi fi s'a stins pe veci făclia
Ce lumina 'nfrățirea și iubirea lumii!*

*Credință ce aveai solia
Să luminezi nebunilor pustia
Prin care rătăceau în neștiință
Prea mult le-ai arătat prostia
Să nu-ți mai poarte azi recunoștință!*

*Credință fi-ai pierdut solia
In locu-ți stăpânește nostalgia
De-a rătăci pe drumuri noi necercetate
Înțelepciunea stă în nebunia
De-a te svârli din suflet în eternitate!*

Credință! unde fi-e solia?

Const. A. Cristea

IN LOC DE

CRONICA DRAMATICA

de VINTILĂ PANTA

Intr'un documentat articol, criticul parizian *Gaston Rageot* vorbește și-și analizează impresiile căpătate asistând la 2 reprezentații din punct de vedere al efectului artistic. — destul de neobișnute.

E vorba de micul teatru „Vieux-colombier“ și marele teatru „Cirque-d'Hiver“, fiecare inaugurând metode noi în arta scenică.

Fiecare din ele cu directive contrarii, au reușit să atragă nu șteros public, să realizeze efecte artistice deosebite.

Astfel la teatru Vieux-columbier s'a inaugurat un repertoriu pur literar, fără artificii scenice, *piese fără decor!*

Concomitent, teatrul lui *Gémier*, Cirque d'Hiver, montează cu un fast extraordinar piese cu foarte puține merite literare, *decor fără piesă!*

Iată două concepții deosebite, ambele în aceeași măsură artistice, și egal de reușite.

Există un public care ascultă cu atenție piesa, nu dă importanță decorului, și invers, un public, pe care nu-l interesează textul, numai cadrul, fastul montării.

In ce constă succesul realizării primei concepțiuni?

Un teatru unic, cu o scenă

*) Revue bleue—Mars 1920.

simplă, montează în ultimul timp „Vaporul Tenacity“ o dramă puternică, valoroasă, din punct de vedere literar cu foarte frumoase calități.

Jaques Copeau, directorul teatrului Vieux-colombier, a așezat pe simpla sa scenă care trebuie să reprezinte o cărciumă, o masă și câteva scaune de lemn, ferestrele și pereții unei cărușii. Atât, cu o figuratie de 2—3 marinari, bine grupați, în armonie cu cadrul acestei drame intime.

Armonia este prima lege a frumósului într'o montare făcută cu atenție; mijloace foarte sărace pot realiza un tot artistic de o mare valoare.

Contrariu, teatrul Cirque-d'Hiver, montează „La grande pastorale“, cu un exces de punere în scenă, având grije să suprima, aproape, piesa. Intocmai cum compozitorii nu cer autorilor decât pretexte melodice, așa *Gémier* nu cere autorilor decât o canava pe care să țasă scenele și tablourile cele mai fantastice. Metoda e simplă, deși e realizată dintr'o complicată punere în scenă.

Piesa e formată dintr'un foarte redus text, și din extraordinar de multe indicații scenice. Acțiunea se desfășoară în

Provența, apoi în pământurile sfinte, căci este vorba de o piesă mistică. Pune în scenă pășeri, țigani, țărani, amorezați, călărele, soldați, Isus, Fecioara Maria, etc. etc. Nici odată nu a fost adus pe scenă o atât de simplă, însă decoratie artistică și figuratie.

Este în această piesă nu numai figuratie și decor, dar locuri de lumină extraordinare, dansuri minunate, totul într'o bogăție de amănunte ne văzută până azi. Nimic nu s'a uitat, totul este cu îngrijire branșat. Deși nu e tocmai ușor, ținând seama că numărul figuranților este de câteva sute. Iată ce-a făcut *Gémier* la teatrul său, foarte căutat.

Din cele expuse, se evidențiază distinct cele 2 concepții artistice, deosebite, deopotrivă de aplaudate.

Una adresându-se direct ideilor noastre. Literatură pură, fără artificii. Alta adresându-se ochiului mulțumind dorințele noastre vizuale de frumos și estetic.

Se dă o luptă nebănuită între aceste 2 concepții diferite, azi de o potrivă de încurajate... mâine însă? Viitorul va ști să ne arate de partea cui atârna balanța!

Vintilă Panta.

DE CE?

de A. KRAINIK.

De ce privești cu teamă la ochi iscoditori,
la gurile surprinse în rictusuri vitlene?
De ce îți pleci urechea și te străbat fiori
la șoaptele 'nsoțite de hohotiri de hiene?
De ce-ți măsoară cuvântul și gestul? De ce vrei
să știi cum nu se poate, să știi cum nu-s nici ei?
Să știi cum nu ți-e firea, și să te minți pe tine

crezând poate prin asta că te-or vorbi de bine?
Ori cum ai fi, tot una, n'ai să te fii pe plac!
Cu ce vrei să stingi pizma din duhul cel sărac?
Cu ce să-și împlinească nevoile ființei
Când coardele simțirii ce-apartineau dorinței
s'au rupt. Ș'acum sunt mute; iar cântecul de dor
nu pot să-l mai priceapă căci l'au uitat pe-al lor.

LA ADMINISTRAȚIA ZIARULUI

„UNIVERSUL“

SE GASEȘTE DE VANZARE

URMATOARELE VOLUME :

Memoriile regelui Carol 17 volume, colecția completă	„	10.—
Carol I Regele României	„	2.—
Memoriile Principesei Luisa a Saxoniei	„	1.50
Pășaniile minunate ale lui Petre Schlemil	„	1.—
Conversațiuni moderne în 6 limbi	„	3.50
Călătoria în India 2 volume	„	3.—
Dragoste din alte timpuri 2 vol.	„	2.—
Tragedie cerească	„	1.50
Două nuvele de Carmen Sylva	„	1.50
Aventurile unui Călugăr	„	1.—

Pentru provincie porto 30 bani